Akceptacja odmienności

Materiały do pracy w przedszkolu

FORUM

Spis treści

1. Wstęp 5
2. Kształtowanie wrażliwości na „odmienność" – tolerancja 6
3. Zadania przedszkola w kontekście kształtowania umiejętności akceptacji siebie i innych 7
4. Etapy nauki wrażliwości na odmienność 9
5. Jak nauczyć dzieci akceptacji 12
6. Scenariusz zajęć dla dzieci trzyletnich. Wyspa piegowatych słoników – uczymy się tolerancji 15
7. Scenariusz zajęć dla dzieci czteroletnich. Przygoda pajacyka z przedszkolnego kącika 19
8. Scenariusz zajęć dla dzieci pięcioletnich. Ewka ogrodniczka 24
9. Scenariusz zajęć dla dzieci sześcioletnich. Chore serce 29
10. Kodeks tolerancyjnego przedszkolaka 34
11. Zabawy uczące dzieci akceptacji odmienności kolegów 35

Copyright by Forum Media Polska Sp. z o.o.

1. Wstęp

Kasia bawi się z mamą. Wspólnie ubierają lalki. Kasia zakłada swojej lalce ulubioną sukienkę w czerwone groszki, a mama swojej lalce niebieski sweterek i spodnie.

– Dlaczego zakładasz jej spodnie? – pyta mamę Kasia.

– Uważam, że tak będzie wyglądała elegancko. Lubię zakładać spodnie.

– Wiesz, mamo, my w przedszkolu z koleżankami to bardzo lubimy sukienki. Tylko Jadzia jest jakaś inna, ona ciągle nosi spodnie, nigdy nie zakłada wstążek i korali. Nawet lalkami się nie bawi. Tylko ciągle klocki, klocki, klocki…, pudełka, klej, nożyczki.

– Widzę, że dokładnie obserwujecie Jadzię i jej zachowanie.

– Tak. I choć nie lubi bawić się lalkami, to – wiesz mamo – ona potrafi zbudować takie fajne budowle. I ma super pomysły, jak je ozdobić. Nikt tak nie potrafi.

– Może zaprosicie ją do waszej zabawy?

– Ale, mówiłam ci, że ona nie bawi się lalkami.

– To poproście, by zbudowała wam duży zamek lub dom dla waszych lalek.

– Super! Może auto albo karetę też nam zbuduje…

Pierwsze kroki dziecka na drodze jego społecznego rozwoju zwykle wiążą się z doświadczaniem różnic. Przebywając w przedszkolu, w grupie, bawiąc się na placu zabaw, towarzysząc mamie w zakupach, zjadając deser w restauracji, dzieci mają możliwość spotykania i obserwacji ludzi o różnym wyglądzie, statusie, prezentujących różne zachowania czy zwyczaje. Najczęściej u naszych najmłodszych przedszkolaków nie zauważamy objawów niechęci i braku zrozumienia dla „odmienności" spotykanych ludzi, co najwyżej zaciekawienie. Zdarza się bardzo często, że w takiej postawie są daleko przed swoimi rodzicami. Dzieci nie rodzą się bowiem z negatywnymi przekonaniami co do różnic. Są ufne, akceptujące i tolerujące. Nie przywiązują wagi do tego, jak kto wygląda, w co jest ubrany, jakie ma zabawki. Dlatego też zanim „nasiąkną" przekonaniami środowiska, w którym będą się wychowywały, warto wesprzeć je w umiejętności akceptacji odmienności.

Akceptacja odmienności przez dzieci

W dzisiejszym świecie w znacznie większym stopniu niż kiedyś dzieci doświadczają odmienności i różnic. Coraz częściej w przedszkolu obcują w kręgu kolegów z różnych grup etnicznych, religii, kultur, dzieci o różnym statusie materialnym. Na co dzień też spotykają się z odmiennością zachowań swoich kolegów, które mogą się im wydawać dziwne, obce. Z jednej strony będzie to wzbudzało w nich naturalną ciekawość, ale z drugiej może wywołać zdziwienie, rodzić dystans, a nawet odrzucenie. Z reguły jednak nie zdarza się, by „dziwne" dla malucha zachowania kolegi budziły jego niepokój.

Copyright by Forum Media Polska Sp. z o.o.

2. Kształtowanie wrażliwości na „odmienność" – tolerancja

Co to znaczy odmienność?

Odmienność

Najprostszą definicją odmienności może być stwierdzenie, że w słowie tym kryje się wszystko, co odbiega od przyjętych w danej kulturze standardów „normalności". „Inne" będą osoby niepełnosprawne, ktoś kto ma odmienne poglądy, zwyczaje, tryb życia, styl ubioru…

Korzystając z naturalnej otwartości dzieci, warto kształtować w nich wrażliwość na „inność". Nazywana jest ona tolerancją i powinna się przejawiać się w:

- otwartości na różnice, jakie istnieją między ludźmi,
- przejawianiu szacunku do tych różnic, odmienności i ich docenianiu,
- niezwykle trudnej nie tylko dla malucha umiejętności spojrzenia na świat z perspektywy drugiej osoby.

Tolerancja

Tolerancja powinna się przejawiać w traktowaniu innych w taki sposób, w jaki sami chcielibyśmy zostać potraktowani.

Pamiętajmy!

Tolerancja odnosi się do ludzi, nie zachowań. Oznacza to, że szanujemy ludzi takich, jakimi oni są, ale nie musimy tolerować ich zachowań nieakceptowanych społecznie. Mowa tu o takich zachowaniach, jak: kłamstwa, kradzieże, przejawy agresji, obrażanie i znieważanie innych, zastraszanie, a także łamanie przepisów. W takich przypadkach wskazana jest stanowcza, jasna i konkretna postawa.

Kształtowanie wrażliwości na odmienność

Kształtowanie wrażliwości na odmienność jest niezwykle istotne dla całościowego rozwoju małego człowieka, gdyż umiejętność akceptowania różnic będzie w przyszłości podstawą osiągania lepszych wyników w edukacji i samorealizacji w wielu innych aspektach życia.

Czynnikiem wspomagającym rzeczywiste i osobiste odczuwanie sukcesu jest umiejętność rozumienia, doceniania różnic i nietraktowania tych różnic jako demotywatora swojej aktywności i współżycia z innymi. Obcowanie w środowisku na zasadach tolerancji wzbogaca sferę dojrzałości emocjonalnej, daje nowe pomysły, bazę dla poszerzenia doświadczeń zarówno w sferze życia osobistego, jak też kreatywności zawodowej.

Każdy nauczyciel powinien pamiętać o tym, że kształtowanie akceptacji i szacunku dla „inności" oraz umiejętności dostrzegania przez dzieci odmienności to wartości wpisane w edukację i wychowanie.

Umiejętność tolerancji warunkuje adaptację dziecka najpierw w przedszkolu, później w szkole, gdzie dziecko bezpośrednio spotka się z różnymi

Copyright by Forum Media Polska Sp. z o.o.

przejawami odmienności. Każdy przedszkolak powinien czuć się akceptowany i umieć akceptować kolegów takimi, jacy są.

Poprzez wspieranie dzieci w kształtowaniu postaw tolerancji rozbudza się jego samoakceptację, uznanie prawa do bycia innym niż rówieśnicy, posiadania odmiennego wyglądu, innej płci, prawa do sukcesu, ale też prawa do porażki, prawa do podejmowania różnorodnej aktywności dostosowanej do swoich potrzeb i możliwości rozwojowych, realizacji zainteresowań niezależnie od własnej odrębności psychofizycznej, płci.

Ucząc dzieci tolerancji, należy też pamiętać o tym, że wiąże się ona także z kształtowaniem poczucia równorzędności obowiązków wobec siebie i innych ludzi, z którymi żyje dziecko i współpracuje.

Podstawa programowa a rozwój dziecka

W wychowaniu przedszkolnym dziecko traktowane jest jako podmiot wychowania. Zgodnie z założeniami zawartymi w podstawie programowej wychowania przedszkolnego: „celem wychowania przedszkolnego jest wsparcie całościowego rozwoju dziecka". Realizacja tego celu ma przełożenie na konkretne zadania związane między innymi z rozwojem emocjonalno-społecznym dziecka.

3. Zadania przedszkola w kontekście kształtowania umiejętności akceptacji siebie i innych

Zadania przedszkola w kontekście kształtowania umiejętności akceptacji siebie i innych

Do zadań, jakie powinno realizować przedszkole w kontekście kształtowania umiejętności akceptacji siebie i drugiego człowieka, należy zaliczyć:

- wspieranie wielokierunkowej aktywności dziecka poprzez organizację warunków sprzyjających **nabywaniu doświadczeń w fizycznym, emocjonalnym, społecznym i poznawczym obszarze jego rozwoju,**
- tworzenie warunków umożliwiających dzieciom **swobodny rozwój**, zabawę i odpoczynek w poczuciu bezpieczeństwa,
- zapewnienie prawidłowej organizacji warunków sprzyjających nabywaniu przez dzieci doświadczeń, które umożliwią im ciągłość **procesów adaptacji, oraz pomoc dzieciom rozwijającym się w sposób nieharmonijny, wolniejszy lub przyspieszony**,
- wspieranie samodzielnej dziecięcej eksploracji świata, dobór treści adekwatnych do poziomu rozwoju dziecka, jego możliwości percepcyjnych, wyobrażeń i rozumowania, **z poszanowaniem indywidualnych potrzeb i zainteresowań,**
- **wzmacnianie poczucia wartości, indywidualności, oryginalności dziecka oraz potrzeby tworzenia relacji osobowych i uczestnictwa w grupie**,

Copyright by Forum Media Polska Sp. z o.o.